

Ιούνιος 2012

**Ζητήματα Διεθνούς Προστασίας
σχετικά με όσους εγκαταλείπουν την
Αραβική Δημοκρατία της Συρίας**

1. Οι ταραχές στην Αραβική Δημοκρατία της Συρίας αυξάνονται από τον Μάρτιο του 2011, οδηγώντας στον εκτοπισμό μεγάλου αριθμού αμάχων. Στις αρχές Ιουνίου του 2012, περισσότεροι από 81.000 άνθρωποι εκτιμάται ότι έχουν καταφύγει στις γειτονικές χώρες Ιορδανία, Λίβανο, Τουρκία και Ιράκ,¹ ενώ πάνω από 10.800 αιτήσεις ασύλου, που έγιναν από Σύριους, έχουν καταγραφεί σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης από τον Απρίλιο του 2011.² Επιπλέον, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, πάνω από 400.000 άτομα αναφέρεται ότι έχουν εκτοπιστεί στο εσωτερικό της Συρίας,³ ενώ χιλιάδες άνθρωποι πιστεύεται ότι βρίσκονται υπό κράτηση.⁴ Επιπλέον, τα ευρήματα μιας πρόσφατης κοινής αποστολής κυβερνήσης και Ηνωμένων Εθνών αποκάλυψαν τη σοβαρή κατάσταση σε ορισμένα μέρη της χώρας. Εκτιμάται ότι έως και ένα εκατομμύριο Σύριοι έχουν ανάγκη ανθρωπιστικής βοήθειας. Σε συνέχεια των ευρυμάτων αυτών, συντάχθηκε ένα Σχέδιο Αντιμετώπισης με την παροχή Ανθρωπιστικής Βοήθειας, με επικεφαλής την Κυβέρνηση της Συρίας και σε συντονισμό με τον ΟΗΕ.⁵
2. Ενώ στις αρχές Απριλίου του 2012 συμφωνήθηκε παύση της βίας ως μέρος του ειρηνευτικού σχεδίου έξι σημείων, που προτάθηκε από τον Κοινό Ειδικό Απεσταλμένο του ΟΗΕ και του Αραβικού Συνδέσμου για τη Συρία, Κόφι Ανάν,⁶ ο ΟΗΕ καθώς και μέσα μαζικής ενημέρωσης εξακολουθούν να αναφέρουν συνεχή βία και θανάτους στη Συρία.⁷ Από την έναρξη των ταραχών τον Μάρτιο του 2011, έχουν υπάρξει αναφορές για σοβαρές, εκτεταμένες και συστηματικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου όπως επίσης και για πολλά άτομα που κρατούνται αυθαίρετα και έχουν υποστεί κακομεταχείριση, με τον αριθμό των νεκρών να

---

¹ Ιστότοπος του Περιφερειακού Σχεδίου Αντιμετώπισης για την κατάσταση στη Συρία (Regional Response Plan for the Syria Situation): <http://data.unhcr.org/syrianrefugees>.

² Ο αριθμός αυτός συμπεριλαμβάνει επί τόπου (*sur place*) αιτήσεις ασύλου και μεταγενέστερες αιτήσεις. Βάσει πληροφοριών σχετικά με αιτήσεις ασύλου στην βάση δεδομένων EUROSTAT, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database, πρόσβαση 31 Μαΐου 2012.

³ Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), Syria: *New UN response plan awaits government agreement*, 23 Απριλίου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f9921302.html>.

⁴ Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), *General Assembly demands Syria halt violence without delay*, 16 Φεβρουαρίου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f3e283e2.html>.

⁵ Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), *One million Syrians in need of humanitarian assistance - UN-backed survey*, 29 Μαρτίου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f7587062.html>; Ειδήσεις και Μέσα Ενημέρωσης UNifeed (UNifeed News and Media), *Geneva/Syria Humanitarian Aid*, <http://www.unmultimedia.org/tv/unifeed/d/20379.html>.

⁶ Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), *UN official stresses need for humanitarian aid in Syria amid diplomatic efforts*, 13 Απριλίου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f97b53b2.html>.

⁷ Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), *Ongoing violence and killing in Syria 'unacceptable,' says Ban*, 26 Απριλίου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f9a527e2.html>. Αναφορές από μέσα ενημέρωσης, π.χ.: BBC, *Syria violence 'leaves 30 dead' despite UN monitors*, 1 Μαΐου 2012, <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17906618>.

έχει ξεπεράσει τους 9.000.⁸ Η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού έχει χαρακτηρίσει τις συγκρούσεις σε περιοχές της Χομς (Homs) και του Ιντλίμπ (Idlib) ως «τοπικό εμφύλιο πόλεμο».⁹ Η βία επηρεάζει μερικές από τις πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, όπως τα παιδιά, με τον αναφερόμενο αριθμό των παιδιών-θυμάτων να έχει ξεπεράσει τα 500.¹⁰ Έχει επίσης αναφερθεί σεξουαλική βία συμπεριλαμβανομένης εκείνης κατά ανδρών και αγοριών.¹¹

3. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκφράζει την ευαρέσκειά της σχετικά με μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από Κυβερνήσεις, κυρίως στις γειτονικές χώρες, για την παροχή προστασίας σε όσους έχουν εγκαταλείψει τη χώρα. Εκείνοι που εγκαταλείπουν τη Συρία θα εξακολουθήσουν να χρειάζονται προστασία μέχρις ότου η κατάσταση στη Συρία βελτιωθεί και επιτρέψει την εθελούσια επιστροφή με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Δεδομένης της τρέχουσας κατάστασης στη Συρία, τα άτομα, που εγκατέλειψαν τη Συρία και έχουν προσεγγίσει την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τις αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες των χωρών υποδοχής, έχουν καταγραφεί ως άτομα που ζητούν διεθνή προστασία και τους παρέχεται αρωγή. Στους αφικνούμενους είναι αναγκαίο να παρέχεται διεθνή προστασία και τα συναφή δικαιώματα, η μορφή των οποίων μπορεί να ποικίλλει, ανάλογα με το πώς εκτυλίσσεται η κατάσταση στη Συρία αλλά και σύμφωνα με τις δυνατότητες διεκπεραίωσης και υποδοχής των χωρών που τους δέχονται.
4. Η προστασία, που παρέχεται σε όσους εγκαταλείπουν τη Συρία, θα πρέπει να περιλαμβάνει μεταχείριση, η οποία σέβεται την ανθρώπινη υπόσταση και αξιοπρέπεια των εμπλεκόμενων ατόμων και η οποία εγγυάται ελάχιστα ανθρωπιστικά πρότυπα, συμπεριλαμβανομένων των παρακάτω:
  - α) πρόσβαση στην επικράτεια και στην ασφάλεια,
  - β) προστασία από την επαναπροώθηση (*refoulement*),
  - γ) πρόσβαση στα αναγκαία προς το ζην, που συμπεριλαμβάνουν
    - i. επαρκή στέγαση με κατάλληλες συνθήκες υγιεινής (που είτε παρέχεται σε ειδικούς χώρους είτε εξασφαλίζεται μέσω ρυθμίσεων φιλοξενίας στις κοινότητες),
    - ii. τροφή,
    - iii. εγκαταστάσεις ιατρικής φροντίδας,
    - iv. πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση,
  - δ) έγγραφα ταυτότητας,

---

⁸ Βλ. Κέντρο Μέσων Ενημέρωσης (Media Centre), Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Office of the High Commissioner for Human Rights), Δήλωση της Navi Pillay, Ύπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα προς την 19^η Ειδική Σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Council) σχετικά με το θέμα "The deteriorating human rights situation in the Syrian Arab Republic and the killings in El-Houleh" Γενεύη, 1 Ιουνίου 2012, <http://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/Media.aspx>, Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), Security Council strongly condemns massacre of civilians in Syria, 27 Μαΐου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4fc5f1112.html>; Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Council), 19^η Σύνοδος, A/HRC/19/L.38/Rev.1, Situation of human rights in the Syrian Arab Republic, 22 Μαρτίου 2012, http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/; Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), Syria: Security Council urges rapid deployment of military observers, 24 Απριλίου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f9a4b5f2.html>.

⁹ Βλ. για παράδειγμα Reuters, Stephanie Nebehay, Some Syria violence amounts to civil war - Red Cross, 8 Μαΐου 2012, <http://www.reuters.com/article/2012/05/08/us-syria-redcross-idUSBRE8470D920120508>.

¹⁰ UNICEF, UNICEF steps up its response to children affected by the crisis in Syria, 23 Μαρτίου 2012, http://www.unicef.org/media/media_62075.html.

¹¹ Υπηρεσία Ειδήσεων ΟΗΕ (UN News Service), UN human rights chief urges General Assembly to act now to protect Syrians, 13 Φεβρουαρίου 2012, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=41216>.

- ε) σεβασμός της οικογενειακής ενότητας και, όπου χρειάζεται, ειδική προστασία για τα παιδιά, ιδίως εκείνων που είναι ασυνόδευτα / χωρισμένα από τους γονείς τους, συμπεριλαμβανομένων ρυθμίσεων για τον εντοπισμό της οικογένειάς τους, και
- ζ) σεβασμός των αρχών της μη-διάκρισης και της ελευθερίας της μετακίνησης.¹²

Επιπλέον, οι ψυχολογικές ανάγκες, οι ανάγκες προστασίας και άλλες ανάγκες ιδιαίτερων ομάδων, όπως τα θύματα βασανιστηρίων, τραυματικών γεγονότων ή σεξουαλικής βίας, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ψυχολογική υποστήριξη και μηχανισμό προστασίας, συμπεριλαμβανομένων ρυθμίσεων που αφορούν τη στέγαση και την ψυχολογική και σωματική ευημερία.¹³

5. Δεδομένης της κατάστασης βίας και συγκρούσεων, υπάρχει η πιθανότητα ότι, μεταξύ εκείνων που αναχωρούν από τη χώρα και ζητούν διεθνή προστασία σε γειτονικές χώρες, ενδέχεται να υπάρχουν άνθρωποι που έχουν λάβει μέρος στις εχθροπραξίες - δηλαδή, μαχητές¹⁴ ή ένοπλα στοιχεία.¹⁵ Οι μαχητές ή τα ένοπλα στοιχεία πρέπει να εντοπιστούν και να διαχωριστούν κατά την άφιξή τους, προκειμένου να διατηρηθεί ο ανθρωπιστικός και εστιασμένος στους αμάχους χαρακτήρας του ασύλου. Ως μέρος αυτής της προσπάθειας, ενδέχεται να χρειαστεί να τεθούν σε λειτουργία μηχανισμοί για τον εντοπισμό περιπτώσεων, στις οποίες οι παροχές των χωρών υποδοχής θα μπορούσαν να τύχουν κατάχρησης από μαχητές. Τα άτομα που εντοπίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο, συμπεριλαμβανομένων παιδιών που συνδέονται με ένοπλες δυνάμεις ή ένοπλες ομάδες, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τα υφιστάμενα πρότυπα του εφαρμοστέου διεθνούς δικαίου.¹⁶

---

¹² Βλ. για παράδειγμα, Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Conclusion No. 22 (XXXII), Protection of Asylum-Seekers in Situations of Large-Scale Influx, 1981*, in: *UN High Commissioner for Refugees, A Thematic Compilation of Executive Committee Conclusions*, 6^η έκδοση, Ιούνιος 2011, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f50cfbb2.html>.

¹³ Βλ. για παράδειγμα, Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Conclusion No. 93 (LIII), 2002, Conclusion on reception of asylum-seekers in the context of individual asylum systems*, <http://www.unhcr.org/3dafdd344.html>.

¹⁴ Σημειώνεται ότι η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες χρησιμοποιεί τον όρο "μαχητές" με μια ευρύτερη έννοια από την ειδική έννοια του μαχητή στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και τον εφαρμόζει σε «οποιοδήποτε μέλος, άνδρα ή γυναίκα, τακτικών ενόπλων δυνάμεων ή μιας άτακτης ένοπλης ομάδας, ή κάποιον που έχει συμμετάσχει ενεργά σε στρατιωτικές δραστηριότητες και εχθροπραξίες, ή έχει αναλάβει δραστηριότητες για την στρατολόγηση ή την εκπαίδευση στρατιωτικού προσωπικού, ή έχει υπάρξει Διοικητής ή σε θέση λήψεως αποφάσεων σε μια ένοπλη οργάνωση, τακτική ή άτακτη, και το οποίο βρίσκεται σε Κράτος υποδοχής.» Βλ. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UN High Commissioner for Refugees), *Operational Guidelines on Maintaining the Civilian and Humanitarian Character of Asylum*, Σεπτέμβριος 2006, σελ.17. <http://www.unhcr.org/refworld/docid/452b9bca2.html>.

¹⁵ Ο όρος «ένοπλα στοιχεία» αναφέρεται σε όλα τα άτομα που φέρουν όπλα, τα οποία μπορεί να είναι είτε μαχητές είτε άμαχοι. Συμπεριλαμβάνει αμάχους, οι οποίοι ενδέχεται να φέρουν όπλα για λόγους αυτοάμυνας ή για λόγους που σχετίζονται με οποιοδήποτε στρατιωτικές δραστηριότητες. Ενώ όλα τα ένοπλα στοιχεία πρέπει να αποπλιστούν κατά την διέλευση των συνόρων προς ένα Κράτος υποδοχής, μόνο οι μαχητές θα πρέπει να διαχωριστούν και να τεθούν υπό περιορισμό. Βλ. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UN High Commissioner for Refugees), *Operational Guidelines on Maintaining the Civilian and Humanitarian Character of Asylum*, Σεπτέμβριος 2006, σελ.17. <http://www.unhcr.org/refworld/docid/452b9bca2.html>.

¹⁶ Συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Γενικότερα, παιδιά που συνδέονται με ένοπλες δυνάμεις ή ένοπλες ομάδες δεν θα πρέπει να τίθενται υπό περιορισμό, παρ' όλο που ενδέχεται να ισχύουν εξαιρέσεις για παιδιά ηλικίας 15 ετών και άνω για λόγους σχετικούς με τη σύρραξη. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα παιδιά υπό περιορισμό θα πρέπει να επωφελούνται από ειδικές εγγυήσεις όπως προβλέπεται στο ανθρωπιστικό δίκαιο και το δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, Βλ. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UN High Commissioner for Refugees), *Operational Guidelines on Maintaining the Civilian and Humanitarian Character of Asylum*, Σεπτέμβριος 2006, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/452b9bca2.html>.

6. Ενώ η πλειοψηφία των Σύριων και άλλων, που εγκαταλείπουν επί του παρόντος τη χώρα, φαίνεται να παραμένουν στην περιοχή, υπάρχουν περιπτώσεις ατόμων, που φθάνουν σε πιο μακρινές χώρες και υποβάλλουν αιτήματα για διεθνή προστασία. Όπου τέτοιες αφίξεις συμβαίνουν σε χώρες με υπάρχοντα συστήματα ασύλου, θα πρέπει να γίνονται δεκτοί κατάλληλα (βλέπε παράγραφο 4 ανωτέρω) και τα αιτήματά τους θα πρέπει να διεκπεραιώνονται σύμφωνα με τις υφιστάμενες διαδικασίες.
7. Το παρόν καθοδηγητικό σημείωμα θα πρέπει να διαβάζεται και υπό το πρίσμα της *Θέσης της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τις Επιστροφές στην Αραβική Δημοκρατία της Συρίας*, η οποία αναφέρεται στο ότι οι επιστροφές στη Συρία δεν είναι, αυτήν τη στιγμή, επιθυμητές¹⁷
8. Το παρόν καθοδηγητικό σημείωμα εκδίδεται από την Υπατη Αρμοστεία προς διευκόλυνση των κρατών που αντιμετωπίζουν αφίξεις από τη Συρία, και θα επικαιροποιείται σύμφωνα με την εξέλιξη της κατάστασης στη Συρία.

ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΗΕ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
Ιούνιος 2012

---

¹⁷ Βλ. Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UN High Commissioner for Refugees), *UNHCR Position on Returns to the Syrian Arab Republic*, 2 Μαρτίου 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f50db552.html>.